

Nieuwsbrief Leren - Boekbespreking Lieven Coppens

Eerder verschenen op: <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

Auteur(s): Jos Cré (red.)
Titel: GOKken op de toekomst
Uitgeverij: Plantyn
Plaats: Mechelen
Jaar: 2006
Pagina's: 201
ISBN-13: 978-90-301-9045-5

In Vlaanderen is er een hoge correlatie tussen de slaagkansen van een kind op school en de scholingsgraad van zijn ouders of de socio-economische status van zijn gezin. Met andere woorden: veel kinderen van kansarme, laaggeschoolde ouders vallen op school uit de boot. Dit geldt voor zowel de kansarme kinderen van allochtone afkomst als voor de autochtone kansarme kinderen en jongeren. Het Vlaamse onderwijsbeleid is zich hier meer en meer mee gaan bezighouden. Aanvankelijk gebeurde dit via het onderwijsvoorrangsbeleid, maar sinds 2002 via het beleid voor Gelijke OnderwijsKansen (GOK-beleid). Het boek *GOKken op de toekomst* brengt dit GOK-beleid, en meer in het bijzonder het *geïntegreerd ondersteuningsbeleid*, beter in beeld.

Het eerste van de vier delen van het boek situeert het GOK-beleid. *Steven Groenez* gaat eerst dieper in op de omvang, oorzaken en gevolgen van de ongelijkheid op school aan de hand van de gegevens uit het *Cijferboek sociale ongelijkheid in het Vlaamse onderwijs*. Hij toont aan dat deze ongelijkheid al van in het kleuteronderwijs aanwezig is doordat kleuters van specifieke bevolkingsgroepen later starten in het kleuteronderwijs en een grotere kans hebben om een jaar langer in het kleuteronderwijs te blijven. In het basisonderwijs uit deze ongelijkheid zich dan vooral in de schoolse vertraging, terwijl in het secundair en hoger onderwijs deze ongelijkheid zich vertaalt naar de studiekeuze. *Patrice Caremans* vervolgt dit eerste deel met een beschrijving van het zorgbeleid van de Vlaamse overheid dat in 1991 startte met het onderwijsvoorrangsbeleid (OVV), in 1993 aangevuld werd met het *Project zorgverbreding* voor de basisscholen en in 2000 met het project *Bijzondere noden voor secundaire scholen*. Deze bijdrage wordt afgesloten met een uitgebreide beschrijving van het GOK-beleid.

In het tweede deel worden er twee visies in verband met GOK uiteengezet. *Jos Cré* en *Luc Driesmans* stellen in hun hoofdstuk eerst het probleem van de ongelijke kansen en sociale uitsluiting scherp. Aan de hand van cijfermateriaal tonen ze aan dat kinderen en jongeren uit sociaal zwakkere socio-economische milieus gemiddeld minder goed presteren op school en daardoor ook hun verdere toekomst negatief beladen. In deze groep bakenen ze drie categorieën af: kinderen van allochtone afkomst, kansarme kinderen en kinderen met stoornissen en problemen. Bij deze laatste groep maken ze een belangrijke bedenking. Bepaalde kinderen uit de midden- of hogere klassen krijgen ook bepaalde kansen niet, bijvoorbeeld in het geval van kinderen met drukbezette ouders. Hoewel zij ook recht hebben op ondersteuning, mag men ze niet bestempelen als kansarm. De auteurs gaan in dit deel verder in op de oorzaken van de kansarmoede, zowel binnen als buiten de school. Tot slot onderzoeken ze wat er kan gebeuren - en al gebeurt - om dit probleem op te lossen. Deze oplossingen liggen zowel in de onderwijsvernieuwing als in de ondersteuning van de kansarme gezinnen. Een korte evaluatie van het GOK-decreet sluit dit stuk af. Als aanvulling op *Jos Cré* en *Luc Driesmans* geven *Gerda Bruneel* en *Erna Janssens* hun visie op de manier waarop GOK kan bijdragen tot een schoolbeleid. Dit stuk is en kort en laat zich moeilijk samenvatten, maar moet zeker door iedereen gelezen worden.

Het derde deel bevat drie uitgebreide praktijkvoorbeelden. In een eerste voorbeeld toont *Kris Van den Branden* aan hoe men een taalbeleid kan aanwenden om tot gelijke onderwijskansen te komen. Vertrekkend vanuit een brede evaluatie van de beginsituatie waarbij men niet alleen rekening houdt met objectieve testresultaten maar ook met de subjectieve perceptie van alle betrokkenen, dus ook van de ouders en de kinderen, moet men in kaart brengen wat de sterke en zwakke punten zijn van de school op het vlak van een taalbeleid. Op basis hiervan is het dan belangrijk dat men een procesmatig taalbeleid opstelt, waarbij men uitgaat van prioriteiten en secundaire processen. *Ides Nicaise* en *Lieve Ruelens* hebben het in hun bijdrage over de lokale overlegplatforms. Volgens hen zal het een zaak zijn om de verschillende partners te blijven motiveren door brede-schoolinitiatieven. Waarom? Omdat er een aantal valkuilen zijn die van het lokaal overlegplatform geen echt netwerk maken, terwijl een breed netwerk nochtans een krachtig instrument kan zijn. Tot slot van het derde deel geeft *Herman Siebens* een praktijkvoorbeeld vanuit het KTA van Kapellen.

Nieuwsbrief Leren - Boekbespreking Lieven Coppens

Eerder verschenen op: <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

Het vierde en laatste deel gaat dieper in op verschillende aspecten van armoede. *Jan Vanhee* en *Dirk Willems* hebben het in hun bijdrage over het belang van het ondersteunen van kinderen, ouders en leerkrachten. Centraal daarbij staan de antwoorden op de vragen wat ouders voor hun kind en voor zichzelf verwachten en hoe de scholen daar een antwoord kunnen op geven. Die antwoorden hebben dan meteen ook te maken met de ondersteuning die leerlingen kunnen (moeten) krijgen. *Brie De Veirman* en *Guido Totté* hebben het in de laatste bijdrage tot dit blok over de relatie tussen armoede en onderwijs. Aan de hand van verschillende invalshoeken tonen ze aan waarom deze relatie niet altijd gemakkelijk verloopt.

Dit boek geeft een goed en volledig beeld van het GOK-beleid. De lezer maakt relatief snel kennis met het geheel. Hij heeft weinig of geen voorkennis nodig om het te begrijpen. Dit maakt het boek zeer toegankelijk. Na het lezen van het boek beseft men dat het GOK-beleid heel wat kansen biedt, maar zich niet zo eenvoudig laat realiseren. Daarvoor zijn er te veel partners bij betrokken met elk hun verwachtingen, sterke en minder sterke kanten. Het vierde deel is verplichte literatuur voor alle leerkrachten. Het leert hen hoe kansarme mensen tegen de wereld in het algemeen en de school in het bijzonder aankijken. Communicatie en wederzijds respect zijn zeer belangrijk. Alleen zo komen leerkrachten tot een constructieve dialoog met de ouders van kansarme kinderen.

[2008-03-16]